

A szűrés, ellenőrzés fontossága

Számos betegség diagnózisához és a terápia kontrollálásához van meghatározott minimumkövetelmény rendszer. A húgysavszint ellenőrzésnek, mint alapvető követelménynek a következő kórképeknél jut szerep: cukorbetegség, magasvérnyomás-betegség, zsíryanycsere-betegség, krónikus vesebetegség és veseelégtelenség. Azoknál, akik anamnézisében stroke, szívinfarktus vagy perifériás érbetegség szerepel, a húgysavszint a betegség súlyosbodását és kockázatot jelző, továbbá a terápiás beavatkozás erősségét meghatározó tényező lehet. Ilyen esetben meghatározását nem szűrés keretében, hanem kötelezően kellene elvégezni a mikroalbuminuria vizsgálatával együtt. Sok esetben a húgysavszint értéke az állapotváltozás, a romlás sebességének a mérőegysége lehet, tehát cukorbetegség, veseelégtelenségben szenvedőknél is negyedévente, hipertóniásoknál, érbetegyeknél fél évente érdemes lenne megismételni a mérést.

Megelőzés kérdése

Az orvostudomány egyik problémája, hogy szabad-e kezelni valakit, ha nincs semmi betegsége, nincs semmi ráutaló jel, panasz, tünet, csak azért, hogy egy adott pillanatban megvédjék egy kialakuló betegség kockázatától. Mégis elmondható, hogyha a húgysav szintje emelkedett, akkor valamilyen védő, kockázatcsökkentő, nem gyógyszeres és/vagy gyógyszeres kezelésben, rendszeres gondozásban már részesíteni kell a páciens, függetlenül attól, hogy van-e jele, tünete, panasza.

A vérben lévő magas húgysavszint, húgysavkristályok formájában kicsapódik.

Gyógyszeres kezelés

Az emelkedett húgysavszint oka lehet purinban gazdag étrend, azonban még a legszigorúbb purinszegény diéta esetén is a szérumban a húgysavszintje legfeljebb 15-20%-kal csökkenthető. Érdemi csökkenés legtöbb esetben tehát gyógyszeres kezeléssel érhető el. Ismert, hogy van olyan készítmény, amely a húgysavszintézis gátlásával képes csökkenteni a húgysav mennyiségét. Vannak olyan magas vérnyomás elleni gyógyszerek is, amelyek a húgysavszintet is csökkentik. De ennek mértéke gyakran olyan csekély, hogy csak alig, kisebb adagban kell adni a húgysavszintézis gátló készítményt.

Kiderült, hogy létezik olyan vérnyomáscsökkentő hatóanyag, a losartan, amely nagy kockázatú hipertóniás betegeken igazoltan és kimutatva kifejezetten húgysavszint-csökkentő hatással is rendelkezik. Komoly érték a terápiában, hogy ha valakinek emelkedett a húgysavszintje, akkor olyan antihipertenzív kombinációt szedjen, amiben losartan van, így a beteg együttműködése is javítható.

Észben Tartott Egészség

www.hazipatika.com/simple/eip

Ingyenes zöldszám: 06 80 201-466

Hiperurikémia – a vér húgysavszintjének kóros emelkedettsége

RICHTER GEDEON

www.richter.hu

Mi a húgysav?

A húgysav a szervezetben a nukleinsavat alkotó purinvegyületek egyik bomlási végterméke. A húgysav a szervezet normális anyagcseréje során a májban keletkezik, részben a szervezet saját sejtmagjainak, részben pedig a táplálékkal felvett fehérje sejtmagjainak lebontása során. Miután feloldódik a vérben, a vesében választódik ki, a veséken át a vizeletbe jut, és azzal együtt távozik a szervezetből. Normál esetben a húgysavtermelődés és a kiválasztódás között egyensúly van.

Hiperurikémia – magas húgysavszint a vérben

Hiperurikémiáról beszélünk ha húgysav túltermelődése, bizonyos enzimek működészavara vagy csökkent kiválasztás miatt húgysav halmozódik fel a sejtek közötti folyadékban és a vérben.

Sokan tehetik fel a kérdést, hogy mi is a húgysav igazi szerepe. Ha csak egy bomlástermék, akkor miért nem ürül ki változatlanul? Mit okoz és mi az optimális szintje?

Húgysav anyagcserezavar következményei

A **köszvény** a szervezet húgysav-anyagcsere zavara. A testfolyadékokban megemelkedett húgysavszint az ízületekben és más szövetekben nátrium-urát-monohidrát kristályok formájában rakódik le és ott gyulladást generál.

Kialakulásában genetikus és környezeti tényezők egyaránt szerepelnek. Az elsődleges, feltehetőleg örökletes köszvény 90 százaléka veseeredetű, vagyis a kiválasztás csökkenése a kóroki tényező. A másodlagos, szerzett formák gyakran más betegséghez csatlakozva fordulnak elő, illetve kialakulásában szerepet játszanak környezeti tényezők is.

A vér húgysavszintjét növelheti az életkor, az elhízás, a megemelkedett vérzsírszint, a fehérjedús étrend, magas húgysavtartalmú ételek – vörös húsok, kolbászfélék fogyasztása, az alkoholfogyasztás, valamint bizonyos gyógyszerek szedése (pl. diuretikumok).

Húgysavkő kialakulására a köszvényes betegek 10-20 százalékánál lehet számítani, de gyakrabban alakulnak ki náluk kalcium-oxalát tartalmú **vesekövek** is.

A tartósan fennálló, magasabb húgysavszint krónikus elváltozást okoz a szervezetben, melynek egyik legjelentősebb áldozata a vese. Akár olyan szintű **veseelégtelenség** is kialakulhat, amely végeredményeként krónikus vagy a végállapotú veseelégtelenség kezelésére szolgáló helyre, vagy dialízis központba kényszerül a beteg.

Hiperurikémia mint önálló szív-érrendszeri kockázati tényező

Mintegy két évszázaddal ezelőtt felfedezték fel, hogy a magas vérnyomásban szenvedő emberek gyakrabban köszvényesek, vagy, hogy a köszvényesek között gyakoribb a hipertónia. Kutatások bizonyították, hogy az emelkedett húgysavszint

egy olyan anyagcsere-zavart jelez, amelynek a hátterében szív- és érrendszeri változások állnak. Számos vizsgálat is alátámasztotta azt a felvetést, hogy a magas húgysavszint (hiperurikémia) egy komplex anyagcserezavar, az ún. metabolikus szindróma részének tekinthető, a „halálos négyes” – az elhízás, a magas vérnyomás, a magas vércukorszint és a magas vérzsírszint – mellett. Ha a húgysavszint emelkedett, akkor az ún. kardiometabolikus, azaz szív-ér-anyagcsere-rendszer kockázata – amit a magas vérzsírszint, a magasvérnyomás is jelent – biztosan komolyabb mértékű. Előfordul, hogy csak a laboratóriumi vizsgálat tárja fel a magas húgysavszintet, s esetleg (még) nincs is más jellemző tünet. A húgysavanyagcsere-zavarhoz gyakran társul cukor- és zsíryananyagcsere-zavar is, a betegek nagy része túlsúlyos, ezért gyakoribb a magas vérnyomás és nagyobb a szívizominfarktusz kialakulásának a veszélye.

Az optimális érték

A húgysavnak antioxidáns szerepe és hatása is van a szervezetben. Ha az optimális alatt van a szintje, az azért növeli a szív-érrendszeri kockázatot, mert kiesik egy antioxidáns hatás. Az optimálistól felfelé való eltérés nagyon jelentősen, exponenciálisan növeli a kockázatot. A húgysav szintjének van tehát olyan normál értéke, terápiás célértéke, amely egy U-alakú görbe mentén értékelhető. Kijelenthető, hogy akár vegetáriánus valaki, akár nem, 150 $\mu\text{mol/l}$ érték alatt biztosan alacsony az érték, és az is igaz nagy általánosságban, hogy nőknél a 340, férfiaknál a 360 feletti húgysavszint már kórosnak tekinthető. Így a 380 $\mu\text{mol/l}$ fölötti érték bárkinek, bármilyen szempontból kóros, tehát ez az a szint, amikor már biztosan csökkentendő a húgysav értéke.